

Баши бдам аъзон яқдигарам!

Овози То'чиқ

Ўзнома аз соли 1924 чоп мешавад

Номикин пиланинг рўнома: «Овои то'чиқ ваъба» (соли 1924), «Овои то'чиқ» (соли 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (соли 1931-1940), «Ўзбекистон сўзи» (соли 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (соли 1964-1991).

4

ноябри
соли 2020.
Чоршанбе
№ 81 (14680)

сайт <http://ovozitotj.uz/>,
e-mail: ovozitotj@umail.uz,
ovozitotj@list.ru

МАСЪАЛАҲОИ ИҚТИСОДИИ ХИДАМАТИ
ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИ МУҲОКИМА ГАРДИДА

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев 3 ноябр бахшида ба вазиҳои бартариноки тақомули фаъолияти хидмати обуҳавошиносии ватанӣ чамъомад баргузор намуд.

Хидмати обуҳавошиносӣ барои бисёр соҳаҳо, маслиҳатчи кишлоқ, энергетика, нақлиёт, экология аҳамияти муҳими молик аст. Аммо ба сабаби дар тӯли бисёр солҳо вучуд надолтаи эътибори қойӣ ба соҳа дар Ўзбекистон аз замони ақиб монд. Муҳоҷидҳои аэрологӣ аз соли 1995 инчунин бурда намешавад, ки ин маълумотро дар бораи обу ҳаво дақиқ намошонда. Аз рӯи стандартҳои байналхалқӣ дар худуди мамлакатамон 4 ҳазор истгоҳ банд бошад, аммо дар амал онҳо ҳамагӣ 335-тоанд.

Пойгоҳи моддӣ ва техникаи Маркази хидмати обуҳавошиносӣ фартув гардида, нафаъбахши иқтисоднаш паст аст. Аз он чумла дар 9 моҳи охир марказ аз ҳисоби даромади худ ҳамагӣ 6 фоизи харҷро сарпур карда таъминот.

Обуҳавошиносӣ яке аз соҳаҳои муҳими таъмини амниятамон мебошад. Имрӯз вазиҳои асосӣ тағйир додани сифати хидмат дар ин соҳа мебошад, — гуфт Шавкат Мирзиёев.

Дар чамъомад тақдими зина ба зина тироятӣ намудани хидмати марказ тақдими гардид. Имрӯз маълумоти обуҳавошиносӣ ба 35 идора, аз он чумла қариб ба 20 ташкилоти тироятӣ белул пешиниҳо мешавад. Арзиши хидмат аз харҷаш кам аст ва 15 сол аст, ки таҷдиди назар нагаштааст.

Роҳбари давлат аҳамияти таҷдиди назар намудани нарх ва вуъат додани фарогирӣ хидмати пулакиро таъқид намуд.

Ба вучуд доштани бисёр имконоти қорбурдашуда ишора гардид. Барои мисол, соли оянда дар асоси шарикӣ давлативу хусусӣ дар ноҳияҳои Қармана ва Нуробод яқтой нерӯгоҳи барқии офтобӣ, соли 2022 бошад, се то нерӯгоҳи барқии офтобӣ ва яқто шомолӣ бунёд хоҳад гардид. Барои ба нақша гирифтани ҳаҷми истеҳсоли энергия ин истгоҳҳо аз хидмати обуҳавошиносӣ истифода хоҳанд кард.

Ғайр аз ин имконоти индустриалони пулакӣ ба интернет-сервисҳо доир ба пешгӯии обу ҳаво, кластерҳо ва муассисаҳои хориҷӣ илмӣ вучуд дорад.

Дар Маркази обуҳавошиносӣ маълумоти мушоҳидаҳои сад соли охир ниғоҳ дошта мешавад. Онҳо дар шакли қоғаз буда, аз 18 миллион ҷуфт иборат аст. Дар чамъомад вазиҳои гузашта шуд, ки ин маълумотро пурра рақамӣ кардан шаванд.

Камбудиҳои таъминоти моддӣ ва техникаи хидмати обуҳавошиносӣ муфассал муҳокима гардид. Таъқид шуд, ки аз 70 истгоҳи обуҳавосанҷи танҳо 14-тоаш автоматиконда шудааст. Пешгӯии обу ҳаво бо истифода аз таъминоти барномаҳои даҳ соли пешин тартиб дода мешавад, ки ин дар таъқилияти тағйир намудани маълумотро дар бораи обу ҳаво ва ҳодисаҳои ноҳус

ЎзА.

БА ШУҒА ФАРО ГИРИФТАНИ АҲОЛӢ — АЗ МАСЪАЛАҲОИ МУҲИМИ РӢЗ

Дар шароити паҳши пандемияи коронавирус таъдоди зиёди одамон шуғли худро аз даст додаанд, ки ин пӯшида нест. Дар миён омадани COVID-19 кути лоъмути хонаводаҳои зиёд аз даст рафт. Агар дар мисоли ноҳияи Сӯх ин мавзӯро баррасӣ карданӣ бошем, ҳувайдост, ки имрӯзҳо қавонмандони зиёд ба далали баста будани роҳҳо ва қатъи ҳаракати нақлиёти заминӣ ва ҳаҷои наметавонанд аз пайи ба даст овардани музд шаванд. Аксари онҳо бекор нишастаанд.

Хушбахтона, бо қарори Президент «Дар бораи тадбирҳои рушди ҳамаҷонибаи иқтисодиву иҷтимоии ноҳияи Сӯхи вилояти Фарғона дар соли 2020-2021» дар ноҳия имрӯзҳо қорҳои зиёди ободонӣ тахти иҷро қарор гирифтаанд. Бар ин асос як идда қавонмандон ба қорҳои доимӣ ва мавсимӣ таъмин шуданд, аммо чунин ба назар мерасад, ки ин ҳанӯз ҳалли пурраи масъала намебошад.

Шояд дар сурати қулодани чанд қорҳои хурди ҳусуӣ ин мушкилоти мардум то андозае рафъ гардад. Дар айни замон як гуруҳи соҳибқорони маҳаллӣ талош ба харҷ медиҳанд, қи қорҳои таъқил кунанд ва ба ин васила аз як сӯ дар пешрафти иқтисодиёти ноҳия саҳми худро гузоранд, аз сӯи дигар дар қоғаз додани бекорӣ нақд бозанд.

Агар дар фурсати наздик чунин қорҳои хусусӣ, ки маъз ба истеҳсолати маҳсулоти мавриди эҳтиётӣ мардум

5. Инҳо тақдир карда шаванд: «Харитаи роҳ» оид ба дар солҳои 2020-2022 таъқид намудани Консепсияи рушди илм то соли 2030 (минбаъд — «Харитаи роҳ») мувофиқи замимаи №2;

Параметрҳои мақсадноки васеъ намудани ҳаҷми маблағгузорӣ ва диверсификасияи манбаъҳои маблағгузорӣ барои илм ва қорҳои илмӣ таъқидоти дар солҳои 2021—2023 (минбаъд — Андозаҳои мақсаднок) тибқи замимаи №3;

Нақшаи қорабинҳои ҳамаҷониба оид ба ноил шудан ба параметрҳои мақсадноки васеъ намудани ҳаҷми маблағгузорӣ ва диверсификасияи манбаъҳои маблағгузорӣ дар соҳаи илм ва қорҳои илмӣ таъқидоти дар солҳои 2021—2023 (минбаъд — Нақшаи қорабинҳои) мутобиқи замимаи №4.

6. Аз 1 январӣ соли 2021 Системаи ягонаи электронӣ ҳамаҷонибаи тағйиркунии кадрҳо бо дараҷаи илмӣ қорӣ карда шаванд. Муқаррар карда шаванд, ки таъқили Системаи ягонаи электронӣ қорҳои кадрҳои дараҷаи илмӣ қорӣ карда шаванд.

Муқаррар карда шаванд, ки таъқили Системаи ягонаи электронӣ қорҳои кадрҳои дараҷаи илмӣ қорӣ карда шаванд. Муқаррар карда шаванд, ки таъқили Системаи ягонаи электронӣ қорҳои кадрҳои дараҷаи илмӣ қорӣ карда шаванд.

7. Тартиб муқаррар карда шаванд, ки мувофиқи он: ҳуҷҷатҳо дар бораи додани унвони илмӣ доктори илмӣ (PhD) ё доктори илм (DSc), ки аз қониби ташкилотҳои таҳсилоти олии кишварҳои хориҷӣ дода шуд, дар онҳо системаи яқмарҳилави таҳсилоти баъдидипломӣ қорӣ карда шудааст ва яке аз 300 мактеби аввалдор руҳияти рейтингҳои байналмилалӣ гирифтааст, ки ҳамаасола бо қарори муштаракӣ Вазорати олий ва таҳсилоти миёнаи маъсус ва Инспексияи давлатии назорати сифати таъқили тақдир карда мешавад, дар Ҷумҳурии Ўзбекистон мустақиман бидуни экспертизи иловагӣ ва санҷишҳои дигар дар асоси таъқили шӯроҳои мактабҳои олий ва таҳсилотҳои илмӣ эътироф карда мешавад.

(Давомаш дар сах.2.)

ПРЕЗИДЕНТИ ЎЗБЕКИСТОН ДАР МАРОСИМИ ИФТИТОҲИ БУЗУРГТАРИН НАМОИШГОҲ ДАР ЧИН СУХАНРОНӢ МЕКУНАД

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев бо даъвати Раиси Ҷумҳурии Мардумии Чин Си Синпинг 4 ноябр ба иштирокчиёни маросими ифтитоҳи сеюмин Намоишгоҳи байналмилалӣ молҳои воридотӣ, ки дар шаҳри Шанхай баргузор мегардад, ба воситаи алоқаи видео паёми муборакбодӣ ирсол менамояд.

Мувофиқи рӯномаи қорабинӣ роҳбари мамлақати мо ба қорҳои муҳимтарини таъсиси ҳамаҷонибаи мутақобилан судманди тироятиву иқтисодӣ, қорҳои яқҷоя рафъ қардани бӯҳроне, ки дар натиҷаи пандемияи коронавирус ба амал омадаанд, диққат медиҳад. Интизор меравад, ки яқ қатор сарони давлатҳо ва ҳуқуматҳои кишварҳои хориҷӣ низ бо паёмҳои таъқилӣ баромад мекунад.

Қорҳои муштаракӣ Ўзбекистон ва Англия «Амудар текс», ки фаъолияти худро соли 2019 дар шаҳри Тирмиз оғоз намудааст, ба истеҳсоли ришта-қалоба аз ашёи хоми пахтаи дар шароити маҳаллӣ рӯёндашуда иқтисоднашуда шудааст. Чихоҳҳои замонавӣ ва ускунаҳои аз хориҷ овардашуда қуввати соле истеҳсолкунӣ 7 ҳазор тонна маҳсулоти босифатдорост. Алҳол ин 700 нафар бо қорҳои доимӣ банд мебошанд. Қорҳои хар сол содир намудани маҳсулоти арзишаш 10 миллион долларинаро ба нақша гирифтааст. Дар сурат: дар қорҳои «Амудар текс».

Суратгир: Ч.ҚУЗИМУРДОВ (ЎзА).

САЛОМАТИИ АҲОЛӢ ВА ПӢДӢРИИ ИҚТИСОДИЁТ — ОМИЛИ МУҲИМИ ТАРАҚҚИЁТ

Мамлақат, ҳалқи мо дар Соли илм, маърифат ва рушди иқтисодиёти рақамӣ назди худ мақсадҳои бузург гузошта буд. Тақдиди хатарноки коронавирус нақшаҳоҷомадро дигар кард. Ба давлат лозим омад, ки дар навбати аввал баҳри ҳифзи саломати аҳолӣ қорабинӣ қунад. Дар муддати қӯтоҳ муолиҷаҳоҳои маъсус сохта шуданд ва минтақаҳои карантин ба вучуд омаданд. Беморхонаҳо ба муассисаҳои карантин мувофиқ гардонда, бунгоҳҳои тиббӣ бо доруи дармон, воситаҳои таҳшисию ҳимоя ба дараҷаи кофӣ таъқил карда шуданд. Бо ин мақсад аз бучаи давлат маблағи зарурӣ қудо гардид.

Дар давоми шаш моҳи пурташвиш вобаста ба пандемияи коронавирус қарори фармонҳои зиёди Президент қабул гардидаанд. Дар натиҷа аҳолӣ, шабақҳои иқтисодӣ ва субъектҳои соҳибқорӣ ба дараҷаи имкон дастгирӣ карда шуданд. Дар шаҳри Бухоро низ бобати мубориза бар зидди COVID-19 ва ҳифзи аҳолӣ қорҳои васеъмиқёс иҷро гаштанд. Бо мақсади қабули беморон бо аломати сироятӣ коронавирус се муолиҷагоҳ (ҳар қадом дорои 400 қой) тағйир гардид, вале афзоиши шумораи беморон водор намуд, ки дар маҷмӯи варзишӣ «Семург», ҳобгоҳҳои литсейҳои академии Институти муҳандисӣ-технологӣ ва Донишдадаи тиббӣ се муолиҷагоҳ (ҳар қадом дорои 550 қой) низ омода карда шаванд. Баробари ин бо мақсади эҳтиёткорӣ боз тағйир қардани муолиҷагоҳи иловагӣ (дорои 1400 қой) ба нақша даромад. Ин муассисаҳои муолиҷавӣ ба тарзи илова бо 25-то ИВЛ, 100 дастгоҳи SPOD, 100 концентратори оксиген, 200-то баллонҳои ҳаво (оксиген), 3 дастгоҳи рентгенӣ портатив таъқил карда шуданд. Бо мақсади дастраснави концентраторҳои оксигенӣ ба муассисаҳои тиббӣ шаванд аз ҳисоби бучаи маҳаллӣ 1 миллиард сӯм қудо гардид. Ҳоло барои муолиҷаи беморони коронавирус 49 намулд захираи доруи дармон барои 10 ҳазор нафар (қиммати умумиаш 5 миллиард 200 миллион сӯм) таъқил карда шуд. Бо мақсади фарван

ҳал қардани масъалаҳои вобаста ба ҳолати эпидемиологияи COVID-19 фаъолияти қор-марказ ба роҳ монда шуд. Аз сабаби қор қардани автомобилҳои маъсуси Маркази ёрии таъқилии шаҳр (онҳо 25-то буданд) ба онҳо боз 20-то автомобилӣ «Дамас» илова гардид, инчунин бо мақсади хариди гирифтани боз 10 воситаи нақлиёт шартнома таҳия ёфт. Барои сабуктар гардондани «бор»-и ёрии таъқили тиббӣ дар ҳона ба роҳ мондани муолиҷаи беморон дар поликлиникаҳои бисёршабака ва оилавӣ бештар аз 10 гуруҳи сайёр сазмон ёфта, ба онҳо 20 автомобилӣ «Дамас» дода шуд. Дар шароити пандемия бо мақсади дар маркази осоиштагии санитарии эпидемиологияи шаҳр муайян 3 лабораторияи ПЦР фаъолият нишон дода, дар онҳо бештар аз 110 ҳазор санҷиш гузаронид шуд. Албатта, ин натиҷа қаноатбахш нест. Аз ин рӯ боз дар қор муассисаи ҳусуӣи тиббии шаҳр чунин санҷишҳо ба роҳ монда шуданд. Шӯъбаҳои вазъиятҳои фавқулдода ва мудофияи шаҳр яқҷо бо маркази осоиштагии санитарии эпидемиологияи дар бозорҳо, маҷмӯҳои савдо ва қӯҳҳо мунтазам тадбирҳои дезинфексияи меузаронанд. Дар ин тадбирҳо 10 воситаи нақлиётӣ маъсус ва 300 нафар қорманд қалб гардида, рӯзе ба ҳисоби миёна дар бештар аз 300 иншоот қорабинӣ безараркунӣ сурат мегиранд. Дар натиҷаи амали гаштани қорҳо тадбирҳои

(Давомаш дар сах.2.)

(Давомаш дар сах.2.)

Гиромидошт

«БИГУЗОР, ГҶЯНД, КИ ПАДАРУ ПИСАР БУДААНД...»

Дар байни аҳли илму адаб шахсони муътабар...

«Аълоҷии маорифи халқ», унвони «Муаллими хидматнишондодаи Ўзбекистон» тақдиронида шудааст.

Номзади илмҳои филологӣ Лутфулло Зоҳидов Ҳ. Ҳомидро чунин ёдовар мешавад: «Моҳи декабри соли 1979 дар курси тақмили ихтисоси муаллимони муассисаҳои таълими олии назди Дошишгоҳи давлатии Тошканд бо Ҳомидҷон Ҳомидӣ таҳсил гирифта будем.

Бо ин инсонӣ нурони ва дошишманд дар давоми як моҳ якҷанд маротиба ҳамсӯхбат шуда будам, доир ба адабиёти классикии форс-тоҷик, ашъори Навоӣ шеърҳои ӯ карда будем. Рӯзе сӯхбати мо ба санъати хаттотии ҳозираи ўзбек доир гардид. Вақте ба ў гуфтам: Мо боре бо адабиётшиносӣ кӯкандӣ А. Мадаминово ба аёдаати хаттотӣ машур А. Муродов, ки дар шифоҳона таърифи мегрифт, рафтем. Устод аз хурсандӣ изҳор дошанд, ки «Аёдат беҳ аз ибодат».

Ҳамчунин Ҳомидӣ инро шунда ба ман гуфтанд: «Дафтара-тонро диҳед». Дафтара-ро дароз кардам. Дар арақи дафтар ин дубай-таро навиштамд:

Хабаргирии зи беморон - аёдат, Бигурӣ ҳаҷсон - бошад назокат. Шифо бахшиш агар бо харфи ширин, Ба дарди ҳар мариш бошад табобат.

Дубайти устодро, ки бадоҳатан навишта буд, ҳонда ба заковат ва таъби шоирнаш иқрор шудам.

Қадом соли рисолаи илмии ҳамсифат, доктори илмҳои филология Усмонҷон Каримов «Адабиёти тоҷики асри XVI» ба дастам афтид. Ҳондам. Хеле хуб навиштааст. Хусусан, таъсири ашъори Бобур ба адабиёти тоҷик, аҳамияти омӯхтани таърихи адабиёт ва эҷодиёти даҳонакии халқи тоҷик дар «Бобуронома» хеле батафсил таҳлил карда шудааст. Китоби мақруро ба Ҳомидҷон Ҳомидӣ нишон дода, тақлиф намудам, ки яққо тақриз нависем.

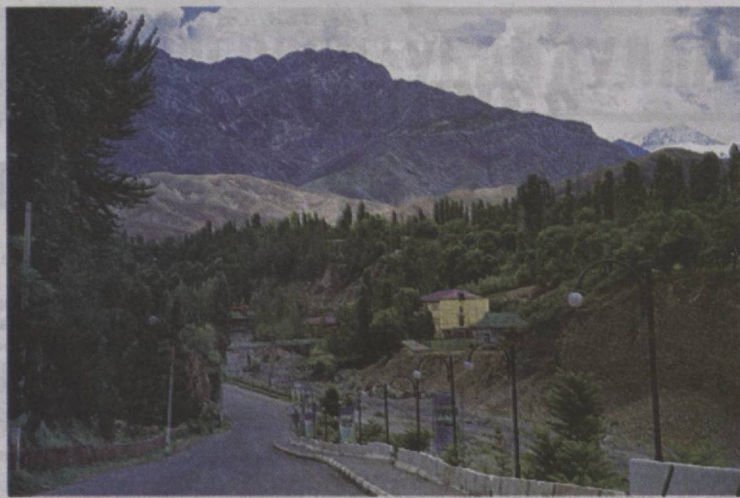
Ин китоб дар ман ҳафт, ҳонда будам, хеле хуб навиштааст, - гуфт ва ба тақлифи ман розӣ шуд ва фармуд, ки мулоҳизаҷамро ба коға фароварда беғохирӯзӣ ба хонаш барам. Беғохӣ ба хавлиш - маҳаллаи Себзор рафтам. Баъди як пиёла чай тақризи ӯро тайёр кардем. Рӯзи дигар дар мошинка чоп намуда, бо имзоҳои «Ҳомидҷон Ҳомидӣ» ва «Ҳамидҷон Ҳомидов» ба устод нишон додам.

Писарам, тақриз ба набаромадааст. Шумо ҳам «Ҳомидӣ» шавед, бигузор гӯянд, ки падару писар будаанд, - гуфту ба ҷойи «Ҳомидов» «Ҳомидӣ» навишта ба дастам дод.

Мақола дар «Ҷуғитӯчилар газетаси» эълон шуд. Ҳо ин тилфоти устод аз ҳамон вақт инҷониб «Ҳомидӣ» мебошад.

Мо - шогирдон муносибати самимӣ, беғубор, дар ҳолатҳои мушкил кӯмакрасон будани устодро ба сифати хотира дар қалбамон нигоҳ медорем.

Ҳамидҷон ҲОМИДӢ, доктори илмҳои филология, профессор.

БА ЧАШН ОМОДАГӢ МЕГИРАНД

Дар ноҳияи Сӯҳ барои 30-солагии таъсиси он омодагириҳо беш аз пеш вусъат пайдо кардааст. Ноҳияи Сӯҳ хоссатан дар давраи касби истиқлол хеле пеш рафт ва нашъунамо кард.

Ҳоло барои баргузор намудани чашни 30-солагии таъсиси ноҳия кардани чорабиниҳои маънавия маърифатиро барномарезӣ кардаем. Умедворам, ки ин санаи барои мардуми он хеле муҳимро бо шуқӯ ва шаҳомати хос таҷлил хоҳем кард, - мегӯяд ҳокими ноҳия Сайидҷаббор Сайидмӯсов.

Вай афзуд, ки барои татбиқи ин нақша корҳои тағлиқотиву тарғиботӣ низ доман фарох намудаанд. Ба таъкиди ӯ дар ин кор кормандони ҳокимияти ноҳия, ташиқлоту муассисаҳо, хоҷагиҳои фермерӣ, корхонаҳои хусусӣ ва амсоли он саҳми қалон мегузоранд.

Дар барло намудани чунин чашнвора бояд равшанфикрон, ба вижа кормандони муассисаҳои таълими, аҳли қалам бештар

хиссагузори кунанд, - иброз намуд Сайидҷаббор Сайидмӯсов.

Вай маълум кард, ки барои баргузори чашни 30-солагии ноҳия гурӯҳ таъсис ёфтааст. Аъзои ин гурӯҳ тибқи нақша, ки зери даст доранд, домани омодагириҳо фарохтар намуда, талаш ба харҷ хоҳанд дод, ки ин чашнвора хубу гуворо гузаранд.

Ҳанӯз вақти баргузори чашнвора дақиқ нашудааст. Интизор меравад, ки гурӯҳи қорӣ дар рӯзҳои наздик ин санаи муҳимро эълон хоҳад кард.

Файзулло ИБРОҶИМОВ, муҳбири ҷамоати «Овози тоҷик».

Вилояти ФАРҶОНА.

Даргоҳҳои кудсӣ

ТИРМИЗ - МАРКАЗИ ТАМАДДУНИ БАШАРӢ

Шаҳри бостони Тирмиз аз қадим маркази тамаддуни башарӣ буда, олимону муфассирон, муҳаддисону мутақаллимон, орифону обидон, зоҳидону ровиён, шоирону нотикон, воизону қошифон ва абармардон хирадро ба воя расонидааст.

Алалхусус Имом Тирмизӣ, Ҳаким Тирмизӣ, Абӯбакр Варроқӣ Тирмизӣ, Абулмузаффар Тирмизӣ, Адиб Собирӣ Тирмизӣ, Сайид Бурҳониддин Мухажҷиқӣ Тирмизӣ, Ҳоҷа Самандари Тирмизӣ ва дигар фузалову удабо мақоми хося дар ривҷоёбии илму фан доранд.

Башаргароӣ, тарғиби ахлоқи ҳақиқа, Худодиношӣ ва худшиносӣ ҳадафи аслии онҳо буда, тавассути мероси гаронбаҳои худ оламро тақдир намудаанд. Мероси илми олимони Тирмиз то ҳол маврида паҷӯшиши олимону ховаршиносони олам қарор дорад. Шахсияти нотақрор Имом Тирмизӣ ва Ҳаким Тирмизӣ дар шинохти маърифати Ислому тамаддуни башар роли муҳим мебошад.

Ҷаҳони имрӯз бо чунин шахсиятҳои бузург ифтихор дорад. Аксари муслмонони олам мероси онҳоро дастурамали зиндагии худ кардаанд. Ҷӣ дар илми динӣ ва ҷӣ дар илми дунявӣ онҳо дастболо буданд.

Имрӯз бо ташаббуси роҳбарии соҳибқирра Шавкат Мирзиёев барои омӯхтани осори бухориёну насафийн, тирмизийну самарқандийн роҳи нав кушода шуд. Аз чумла марказҳои байналхалқӣ мисли Маркази байналхалқӣ илмӣ-тадқиқотӣ Имом Бухорӣ, Маркази байналхалқӣ илмӣ-тадқиқотӣ Имом Тирмизӣ, Академияи байналхалқӣ исломии Ўзбекистон, Мактаби ҳадисшиносӣ, Мактаби тасаввуфшиносӣ ва дигар муассисаҳои илмӣ барои омӯзиши ҳаёт ва фаъолияти симоҳои бузурги олимони Шарқари ҳиммат бастанд.

Аз олимони тирмизийносо Мирзо Кенҷабек, Иброҳим Усмонов, Рамазон Абдуллоев, Аҳмад Абдуллоев, Чалолиддин Мирзоев, Бобоназар Муртазоев ва дигар олимону тадқиқотчиён саҳми хося дар ин ҷода доранд.

То ҳол оиди аксар намояндагоне, ки ҳаёт ва фаъолияти онҳо дар шаҳри бостони Тирмиз сипарӣ шудааст, маълумот надорем.

Бисёри онҳо дар саҳфаҳои манбаҳои қадим номалум ва номақшуф мондаанд. Барои шинохти ҳаёт ва фаъолияти онҳо ҳизмати олимони чирадаст Мирзо Кенҷабек лоқиқ таҳсин аст. ӯ дар китоби «Тирмизӣҳои бузург» нома ба фаъолияти илмиву адабии намояндагони муҳити Тирмиз ва Ҷағониёро баён намудааст. Дар ин китоб оиди 90 нафар авлиё ва уламо суҳан рондааст. Ба гайр аз ин олимони ҷавон ва сермахсул Ҷӯрабек Ҷутматов дар китоби «Қалъаҳои беэаволи Тирмиз» худ таърихи Тирмиз» оиди 130 нафар намояндагони илму адаб, фаъолиятҳои онҳоро зоҳидони аҳли Тирмиз маълумоти муқаммал додааст.

Дар ин рӯйхат номи садҳо намояндагони илму фан ва абармардон хирад зикр гардидааст, ки аксари онҳоро мо наменосем. Тирмизро таърихшиносон беҳуда «Мадинат ур-риҷол» нагуфтаанд. Дар ҳар гӯшаву канори шаҳр қадамҷо ва марқади онҳо ба мо ёдгор мондааст. Олимони чунин ақида доранд, ки намояндагони муҳити илмӣ-адабии Тирмиз зиёда 200 нафар мебошанд. Ҳоло дар феҳристи «Дастанвисҳои асарҳои олимони тирмизӣ дар фондҳои ҷаҳонӣ» 1419 дастхати манбаҳои илмиву адабии олимону шоирони Тирмиз зикр гардидааст. Дар тамоми китобхонаҳои машҳури олам ҷӣ гирифтани манбаҳои аҷлодомон боиси ифтихор аст. Мувофиқи маълумоти феҳристи фавақ нусхаи «Ҷазалиёт»-и Миршариф Соат Тирмизӣ, нусхаи «Солнома»-и Ҳаким Тирмизӣ, нусхаи «Девон»-и Шайхобиддин Адиб Собир ибни Исмомил Тирмизӣ ва нусхаи «Наврӯнома ва солнома», ки ба Ҳаким Тирмизӣ нисбат дода шудааст, дар ҳазинаи Академияи фанҳои Тоҷикистон нигоҳ дошта мешавад. Шаҳри Тирмизро бо чунин намояндагони бузург илму фан ва осори гаронбаҳои онҳо яке аз марказҳои тамаддуни башарӣ гуфтан ҳақиқати таърихӣ дорад.

Каромиддин ЧОНМАҲМАТОВ, ҳодими илми Маркази байналхалқӣ илмӣ-тадқиқотӣ ба номи Имом Тирмизӣ.

МАДРАСАЕ, КИ ТАЪРИХИ ПАНҶАСРА ДОРАД

Бухорои шариф бо фарзандони соҳибмаърифати худ дар ҷаҳон маълум ва машҳур аст. Ин сарзамини шариф нафақат ба дилбандҳоаш илму маърифат дода сари онҳоро сила кардааст, балки ба ин ҷо толибилмон аз мамлакатҳои зиёди ҷаҳон омадаву таълим гирифта, ба мартабаҳои воло расидаанд. Мадрасаи Мири Араб аз онҳо саховати худро дарёғ надоштааст. Ба муносибати 500-умин солгарди бунёди мадрасаи Мири Араб таърихи гузашта ва фаъолияти имрӯзаии онро омӯхта, ба ибратбахш ва сазовори таҳсин будани хидматҳои ин даргоҳи илм дар назди инсоният эътиمود пайдо кардем.

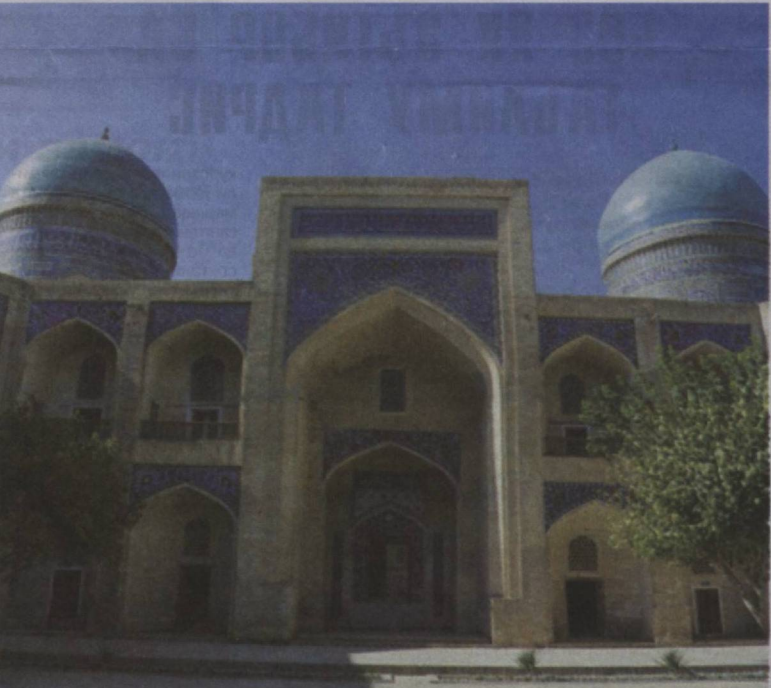
Шаҳри мо дар олами ислом ба мартабаи воло ноил гашта, дар асри IX соҳиб унвони «Куббат ул-ислом», дар қарни XIII сазовори номи «Шариф» шудааст. Барои чун «Пойтахти маданияти ислом» эътироф шудани он саҳми бақисё олимони ҳамин сарзамин ба тамаддуни исломӣ дар давоми асрҳо омилӣ муҳим гардидааст. Баҳри қаломоти ин қабил алломаҳо масканҳои илм нақши муҳим бозиданд. Азбаски нуфуз ва саҷлоҳияти илми мадрасаҳои Бухоро хеле баланд будаанд, ҷавонон аз минтақаҳои гуногуни ҷаҳон ба ин ҷо омада, илм омӯхтаанд. Муаррих Абусавъд Абдулқарим ибни Мухаммад ас-Самъонӣ (1113-1167) нуфузи илму маърифати ин шаҳрро дар асараш «Китоб ал-ансоб» («Насабнома») чунин тасвир кардааст: «Бухоро макони шаъну шӯҳрат, қаъбаи салтанат, маскани зиёиёни замон ва панҷоҳҳои фозилон буду ситорани адибони олам ин ҷо медирашид». Мадрасаи Мири Араб, ки қариб 500 сол ин ҷониб бо ҷараёни таълиму тадрис машғул аст, аз чумлаи маърифатгоҳҳои тоифаи олии Бухоро ба шумор меравад. Бисёр олимону фузалои замон, ки ба рушди илму фарҳанг саҳми арзанда гузоштаанд, дар ҳамин ҷо сабақ омӯхтаанд. Маълумоти пуриқмат оид ба садҳо алломаҳо, ки дар ҳамин минтақа ба воя расида шӯҳрати ҷаҳонӣ пайдо кардаанд, бо фаъолияти ҳамин мадраса вобаста аст. Мадрасаи Мири Араб баробари маскани маърифат буданаҳ ёдгории таърихи меъморий низ ба шумор меравад. Ҳар сол ҳазорҳо сайёҳони хоричӣ бо мақсади дидани ин мадраса, баҳрабардорӣ аз маданияти миллӣ ва маърифати қадимии мо ин ҷо меоянд. Таърихи мадраса миллатро бо гузаштагони худ, маданияту маърифате, ки аҷлодш офаридаанд, ошно месозад, баҳри дарк кардани арзишҳои инсонӣ ва истифода аз онҳо кӯмак мерасонад. Мадрасаи Мири Араб таро-

ват ва салобати худро ҳамчун маскани илм дар тӯли асрҳо нигоҳ медорад. Ин мадраса аз ҷониби пири мушвиди бузурги тариқати Нақшбандия, авлиёи соҳибқаромат, тарбиятгари соҳибқитдор ҳазрати Мири Араб қоддасаллоху сирраҳу (номи аслиашон Сайид Абдуллох) Яманӣ солҳои 1530-1536-и милодӣ (ҳичрии 936-942) созонда шудааст. Баъди вафоти Мири Араб дар 75-солағӣ аввали соли 1536 мувофиқи васияти ӯ соҳтмони мадрасаро домодаш Шайх Закариё ба охир расонадааст. Мадраса дар маркази шаҳр, агар аниқтар гӯем, дар Шаҳристони бостонӣ қад афрохта бо ду ғунбади бузургаш аз дигар биноҳои таърихӣ фарқ дорад. Даромадгоҳи мадраса аз тарафи гуруби офтоб аст. Дарвозаи зерӣ пештоқи азим ҷогузин шудааст. Лоқхаи қисми дохилии мадраса низ аҷиб аст. Чор пештоқи қалон хуҷраҳо ҷудо мекунад. Меъмории мадраса «Қуръони Карим»-ро ба хотир меорад. Ҳатто 114 адаб будани шумори хуҷраҳо низ бо миқдори сураҳои «Қуръон» мувофиқат мекунад. (Бинобар ривоятҳои Абдуллохи Яманӣ барои ҳар як сураи «Қуръони Карим» як хуҷраи алоҳида созондааст). Навиштаҷоти таърихӣ, ки дар дарвозаи мадраса бо усули қандакорӣ сабт ёфтааст, низ ҷолиби диққат мебошад:

Мири Араб фаҳри Аҷам, он ки кард, Мадрасаи олии бас булаҷаб. Булаҷаб ин аст, ки таърихи ӯст: «Мадрасаи олии Мири Араб».

Бо ҳисоби аҷҷад дар мисраи охири таърихи бунёди мадраса соли ҳичрии 942 (1536-и милодӣ) акс ёфтааст.

Ҳоло ин мадраса дар тасарруфи Идораи муслмонҳои Ўзбекистон буда, ҷараёнҳои таълиму тарбияро ҳамин идора ва шӯбаи таълими Қумитаи қорҳои оид ба дини назди Девони Вазирон роҳандозӣ мекунад. Дар таълимгоҳ тӯли 4 сол баробари илмҳои динӣ фанҳои таълими умумӣ низ омӯхта мешавад. Ҳоло дар

мадраса 30 нафар омӯзгорон-мударрисони маълумоти оидор ва ботачриба ба бештар аз 160 нафар толибилмон таълиму тарбия медиҳанд. Ба талабагон забонҳои арабӣ, англисӣ, русӣ ва форсӣ тоҷикӣ низ омӯзонда мешавад. Машғулиятҳо ба забонҳои ўзбекӣ ва русӣ сурат мегиранд. Ба талабагоне, ки маълумоташонро зиёд кардан мехоҳанд, мувофиқи қарори Девони Вазирон (аз 22 августи соли 2003) хуҷуқи идома додани таҳсил дар низоми таълими олии давлатӣ дода шудааст. Президент Ш. Мирзиёев ҳангоми ташрифаш ба вилояти Бухоро 10-11 марти соли 2017 бобати ташкил кардани мадрасаи олии Мири Араб супориш дода буд. Бинобар ин супориш Идораи муслмонҳои Ўзбекистон мадрасаи олии Мири Арабро созон дод ва он 7 июни соли 2017 аз ҷониби Вазорати адлияи Ҷумҳурии Ўзбекистон ба қайди давлатӣ гирифта шуд. Ақун талабагон метавонанд баъди хатми омӯзишгоҳи миёнаи махсуси исломии Мири Араб таҳсилро дар мадрасаи олии Мири Араб, ки дар маҷмӯи зиёратгоҳи Баҳовуддини На-

қибанд воқеъ гаштааст, давом диҳанд. Мадрасаи Мири Араб, ки дар он ҳуқмдорони Бухоро Амир Шохмурод, Амир Ҷайдар, намояндагони барҷастаи тариқати Нақшбандия дар асри XIX Қозӣ Аскар, Шаҳобиддин-ал-Марҷонӣ, Сиддиқ Ҳасанхон, муфассир ва муҳаддиси машҳур Миён Малӣқ, нависанда Садриддин Айнӣ, тамоми муфтиёни идораҳои муслмонии Осиёи Марказӣ, Қафқоз ва Русия инчунин дигар зотҳои бузург таҳсил гирифтаанд, дар байни даргоҳҳои илм, ки баҳри равнақи дин ва маданияти исломӣ саҳми муносиб гузоштаанд, маълуму маъруфтарин ба шумор мераванд. Бовар дорем, ки ин даргоҳи бузурги илм бобати таъйёр кардани имом-хатибҳои соҳибмаълумот, мутахассисҳои исломшинос, уламо муҳимаш, дар рӯи муҳаббат ба мероси ниёгон, эътиқоди солим тарбия кардани фарзандоҷомон хидмат хоҳад кард.

Асадулло ҲАБИБУЛЛО, ҷонишини мудирӣ омӯзишгоҳи миёнаи махсуси исломии Мири Араб.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси. Тоҷик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Шерпӯлод ВАКИЛОВ

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои қоршанбе ва шанбе чоп мешавад. Рӯзнома дар компютерхонаи идора харфчинӣ ва саҳифабандӣ гардид.

Subscription information for Ovoz Tojik newspaper, including contact details and pricing.

Banking information for Ovoz Tojik, including account details and branch location.

Address and contact information for Ovoz Tojik newspaper office.